

Regulators' Alliance for Progressing
Infrastructure Development

Ionawr 2022

Penderfyniad terfynol gât un safonol ar gyfer ffynonellau Hafren Trent

Cynnwys

1.	Cyflwyniad	3
2.	Crynodeb o'r datrysiad	4
3.	Crynodeb o'r sylwadau	5
3.1	Sylwadau a dderbyniwyd	5
3.2	Ein Hymateb	7
3.2.1	Tryloywder mewn amcangyfrifon cost	7
3.2.2	Asesiad Allbwn y gellir ei Ddefnyddio (DO) a data llif stocastig	7
3.2.3	Costio carbon	7
3.2.4	Datrysiadau ategol	8
3.2.5	Enillion y datrysiad	8
3.2.6	Camau gweithredu ac argymhellion gât un	8
3.2.7	Asesiad amgylcheddol	9
3.2.8	Defnyddio tanwariant gât un wrth gât dau	9
4.	Crynodeb o asesiad y datrysiad	10
4.1	Dilyniant datrysiad a chyllid i gât dau	10
4.2	Tystiolaeth o wariant effeithlon	10
4.3	Ansawdd y cyflwyniad	11
4.3.1	Cynllun y Datrysiad	11
4.3.2	Gwerthusiad Cost a Budd	12
4.3.3	Rhaglen a Chynllunio	12

4.3.4	Yr Amgylchedd	13
4.3.5	Ansawdd Dŵr Yfed	13
4.3.6	Datganiad y Bwrdd a Sicrwydd	13
5.	Newidiadau arfaethedig i drefniadau partneriaid	15
6.	Camau gweithredu ac argymhellion	16
7.	Gweithgareddau gât dau	17
8.	Cymhellion ar gyfer gât dau	18
	Atodiad: Camau Gweithredu ac Argymhellion	19

1. Cyflwyniad

Diben y cyhoeddiad hwn yw nodi ein penderfyniad terfynol mewn perthynas â datrysiad adnoddau dŵr rhanbarthol strategol ffynonellau Hafren Trent (STS) a gyflwynwyd ar gyfer asesiad gât un safonol gan noddwyr y datrysiad Dŵr Hafren Trent¹. Mae'r datrysiad yn cynnwys dau opsiwn, i ddefnyddio cyfeintiau trwydded tynnu dŵr sydd heb eu defnyddio yng ngwaith trin dŵr (WTW) Mythe a gollyngiadau wedi'u trin o waith trin dŵr gwastraff (WwTW) Netheridge, fel cefnogaeth i ddatrysiad Trosglwyddiad Afon Hafren i Afon Tafwys. Mae'r datrysiad yn cynnig defnyddio'r ddau. Gellir cael rhagor o wybodaeth am gefndir a chyddestun ffynonellau Dŵr Hafren Trent yn nogfen cyhoeddi ffynonellau Dŵr Hafren Trent ar [wefan Dŵr Hafren Trent](#)².

Dylid darllen y cyhoeddiad hwn ar y cyd â'r llythyr penderfyniad terfynol a roddwyd i bob noddwr datrysiad. Cyhoeddwyd y ddogfen hon a'r llythyrau penderfyniad terfynol ar ein gwefan heddiw.

Goruchwylir y broses asesu gan RAPID, gyda mewnbwn gan y partneriaid sy'n rheoleiddwyr Ofwat, Asiantaeth yr Amgylchedd a'r Arolygiaeth Dŵr Yfed. Mae Asiantaeth yr Amgylchedd ynghyd â Natural England a, pan fo datrysiad yn effeithio ar Gymru, Cyfoeth Naturiol Cymru, wedi adolygu adrannau amgylcheddol y cyflwyniadau, ac maent wedi rhoi adborth i RAPID. Rhoddodd y Cyngor Defnyddwyr Dŵr fewnbwn i'r asesiad ynglŷn ag ymgysylltu â chwsmeriaid.

Cafodd noddwyr y datrysiad a phartïon eraill â diddordeb gyfle i ymateb i'r penderfyniad drafft yn ystod y cyfnod cyflwyno sylwadau, a ddilynodd gyhoeddiad penderfyniadau drafft ar 14 Medi 2021. Rydym wedi ystyried yr holl sylwadau perthnasol wrth wneud ein penderfyniad terfynol.

Hoffem ddiolch i Ddŵr Hafren Trent am y lefel yr ymgysylltu, cydweithredu ac arloesi y mae wedi'i ddangos yn ystod y cam hwn yn y broses gatiâu.

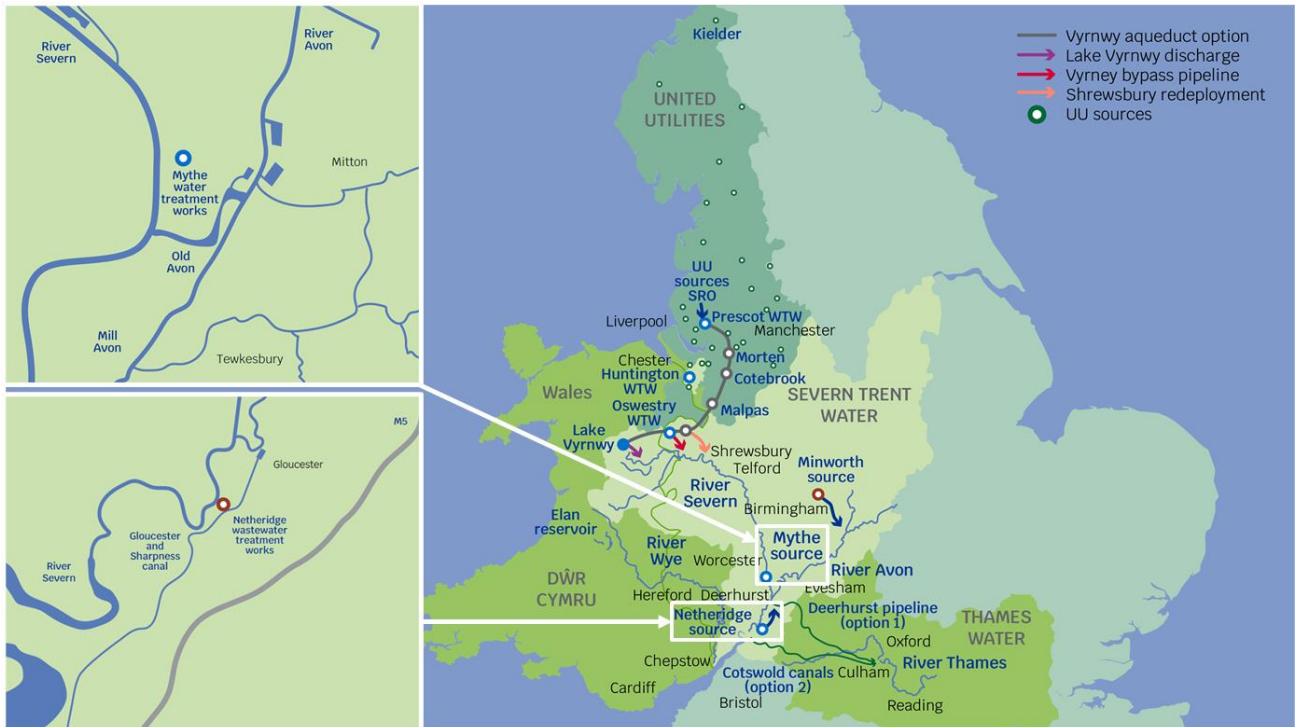
¹ Cyfeiriwyd ato ym mhenderfyniad terfynol PR19 fel "ffynonellau Hafren Trent"

² <https://www.severntrent.com/content/dam/stw-plc/about-us/gate-1-submission-severn-trent-sources.pdf>

2. Crynodeb o'r datrysiad

Mae datrysiad Ffynonellau Hafren Trent yn ymchwilio i ddarparu adnodd dŵr newydd trwy dyniadau dŵr trwyddedig presennol a rhai sydd heb eu defnyddio gan WTW, neu lif tywydd sych wedi'i drin gan WwTW. Mae'r datrysiad yn un ategol i ddatrysiad Afon Hafren i Afon Tafwys (STT), a allai ddefnyddio'r adnodd dŵr i gefnogi ei drosglwyddo.

Ffigur 1 Sgematig datrysiad STS

Yr opsiynau ffynhonnell ar gyfer darparu adnodd dŵr newydd yw gwaith trin dŵr Mythe, a gwaith trin dŵr gwastraff Netheridge. Manylir ar fudd a chyfluniad y ddau opsiwn ffynhonnell isod, ond mae'r cyflwyniad datrysiad STS hefyd yn nodi y gellir defnyddio opsiynau 1 a 2 gyda'i gilydd i sicrhau'r budd mwyaf a roddir gan y datrysiad.

- **WTW Mythe:** gadael 15 Ml/d o'r drwydded tynnu dŵr bresennol ond sydd heb ei ddefnyddio i Afon Hafren mewn trefniant 'rhoi', i'w ddefnyddio gan ddatrysiadau eraill; a
- **WwTW Netheridge:** dargyfeirio 35Ml/d o'r gyfran llif tywydd sych cyson o ddŵr gwastraff wedi'i drin i ffwrdd o Afon Hafren i'w ollwng yn hytrach i un o'r ddau opsiwn rhyng-gysylltydd STT:
 - **Rhyng-gysylltydd Piblinell Deerhurst**, sydd â 2 leoliad cysylltiad posib;
 - **Rhyng-gysylltydd Camlesi Costswolds**, sydd â 2 leoliad cysylltiad posib;

3. Crynodeb o'r sylwadau

3.1 Sylwadau a dderbyniwyd

Rydym wedi derbyn y sylwadau canlynol sy'n berthnasol i Ffynonellau Hafren Trent.

Tabl 1 Crynodeb o'r sylwadau

Sylw gan	Crynodeb o'r sylw
<p>Grŵp yn Erbyn Datblygu Cronfeydd Dŵr (GARD)</p>	<p>Tryloywder amcangyfrifon cost Mae GARD yn dyfynnu pryderon ynghylch diffyg tryloywder mewn amcangyfrifon costau datrysiadau yn gyffredinol, gan ofyn am fanylion pellach i'r lefel a gynhwyswyd yn adroddiad gât un cronfa ddŵr Fens.</p> <p>Allbwn y gellir ei ddefnyddio a data llif stocastig Mae GARD hefyd yn poeni am ddiffyg tryloywder mewn asesiadau allbwn y gellir eu defnyddio (DO), gan awgrymu y dylid sicrhau bod y dystiolaeth ar gael i graffu ar dybiaethau, data ac allbynnau'r modelu.</p> <p>Mae gan GARD bryderon ynglŷn â dibynadwyedd data llif afon stocastig, megis: data tywydd anghywir ar gyfer dalgylchoedd lle mae dŵr daear yn bennaf; y cyfnod sylfaen tywydd stocastig nad yw'n cynnwys unrhyw sychder hir; y cyfnod sylfaen ac eithrio'r tywydd ers 1997; a'r gwahaniaeth daearegol mewn dalgylchoedd nad ydynt yn cael eu hadlewyrchu yn llifoedd a gynhrychir gan Afon Tafwys ac Afon Hafren.</p> <p>Costio carbon Mae GARD yn honni bod adroddiadau gât un yn wael ar bwnc costio carbon opsiynau strategol a bod ganddo ddiffygion yn y data a gyflwynir.</p> <p>Datrysiadau ategol Roedd GARD o'r farn ei bod yn ddiangen ac yn ddryslyd cael adroddiadau ar wahân ar gyfer Trosglwyddiad Afon Hafren i Afon Tafwys (STT) a'i datrysiadau ategol, sy'n golygu nad oes darlun clir o allbynnau cyffredinol y gellir eu defnyddio a chostau'r datrysiadau a'r is-opsiynau ac awgrymodd gyfuno'r rhain yn un datrysiad.</p> <p>Awgrymodd GARD y dylid ystyried cam cyntaf gwell ar gyfer cefnogaeth cyflenwi adnoddau dŵr, trwy gyfuno'r trosglwyddiad heb gymorth (cam 1) â Mythe (cam 2) a dod â rheoliad Efyrrwy (cam 3) i lefel sy'n gofyn am y ffynhonnell datblygu leiaf posibl</p>

	<p>newydd ar gyfer United Utilities. Gellid gweithredu hyn yn gyflym a byddai'n 'prynu amser' tra gellir arsylwi ar yr angen gwirioneddol yn y dyfodol ac effeithiau newid yn yr hinsawdd, a hwyluso rhyddhad cynnar o ordynnu nant sialc.</p> <p>Mae GARD hefyd yn siomedig nad oes gan adroddiad gât un dablau o'r costau a'r allbynnau y gellir eu defnyddio ar gyfer pob cam o'r datblygiad a ddangosir yn Nhabl 2-2 y ddogfen cyflwyniad STT ac ar gyfer cyfanswm y gost a'r allbwn y gellir ei ddefnyddio ar ôl i bob cam gael ei gomisiynu. Mae GARD yn cynnig bod RAPID yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r cwmnïau dŵr ddarparu'r wybodaeth hon mewn pryd i'w chynnwys yn adroddiadau argymhellion RAPID ar gyfer Ofwat ac ar gyfer ei hadolygu gan randdeiliaid yn y 'cyfnod sylwadau'.</p> <p>Cynllun y Datrysiad Diffyg manylion yn cyfiawnhau'r symiau o elifiant sydd ar gael i'w hailddefnyddio gan waith trin carthffosiaeth Netheridge</p>
<p>Hafren Trent</p>	<p>Camau Gweithredu ac Argymhellion Mae Hafren Trent yn hyderus y bydd y rhaglen gât dau a gynlluniwyd yn mynd i'r afael â chamau gweithredu ac argymhellion gât un y datrysiad, a bydd y cyfraniad hwnnw hefyd yn dod o weithgareddau a wneir trwy ddatrysiad Trosglwyddo Afon Hafren i Afon Tafwys.</p> <p>Mae Hafren Trent yn aros am eglurhad ar argymhelliad 2 gan nad yw'n credu y bydd unrhyw newid ffynhonnell cyflenwad cwsmeriaid yn cael ei achosi'n uniongyrchol gan yr SRO hwn.</p> <p>Asesiad amgylcheddol Mae Dŵr Hafren Trent wedi darparu sylw gan gydnabod bod y sgôr amgylcheddol yn asesiad gât un yn 'foddhaol' ac y byddai'n croesawu trafodaeth bellach i fynd i'r afael â phryderon yn effeithiol.</p> <p>Costau Darparodd Hafren Trent gostau terfynol diwygiedig gât un, a oedd £40,349 yn is na'r costau a gyflwynwyd yn flaenorol ganddo, yn bennaf oherwydd costau rheoli rhaglenni mewnol is na'r disgwyl.</p> <p>Gofynnodd Hafren Trent am fynediad at danwariant gât un gan ei ddefnyddio wrth gât dau i ddarparu allbwn o ansawdd uchel yn cefnogi anghenion cynllunio rhanbarthol a bodloni disgwyliadau rheoleiddwyr.</p>

3.2 Ein Hymateb

Rydym wedi ystyried y sylwadau yn ein penderfyniadau terfynol ac wedi nodi isod ein hymateb i'r pwyntiau a'r materion allweddol a godwyd.

3.2.1 Tryloywder mewn amcangyfrifon cost

Nid ydym yn teimlo bod gwybodaeth am gostau datrysiad yn berthnasol i benderfyniadau gât un. Mae gât un yn bwynt gwirio a dyma'r cyfle cyntaf i wirio'r cynnydd a wnaed gan berchnogion datrysiadau ar ymchwiliadau a datblygu datrysiadau yn y broses gatau. Yn gât un, roedd disgwyl i'r holl ddatrysiadau symud i gât dau a pharhau i dderbyn cyllid wedi'i glustnodi oni bai bod rheswm clir pam na ddylent.

Bydd costau datrysiadau yn cael eu hystyried ymhellach o gât dau ymlaen ac mewn cynlluniau rhanbarthol a chynlluniau rheoli adnoddau dŵr. Byddwn yn rhoi arweiniad i gwmnïau ar gyflwyno a chyhoeddi costau datrysiadau yn eu cyflwyniadau gât dau.

3.2.2 Asesiad Allbwn y gellir ei Ddefnyddio (DO) a data llif stocastig

Rydym o'r farn bod y gwaith a gwblhawyd ar yr asesiad DO yn ddigonol ar gyfer gât un. Bydd y cwmnïau dŵr yn parhau i ddatblygu'r datrysiadau a'r dystiolaeth o'u cwmpas. Darperir canllawiau ar ein disgwyliadau ar gyfer archwiliad manylach o allbwn y gellir ei ddefnyddio wrth gât dau. Mae'r defnydd o ddata llif stocastig yn adlewyrchu'r gofyniad i brofi sychder sy'n fwy na'r rhai a welwyd yn y cofnod hanesyddol, megis digwyddiadau sychder gyda chyfnodau dychwelyd 1:500 mlynedd. Disgwylir i gynhyrchiad datrysiadau o ddata llif stocastig ddilyn Canllawiau Atodol Canllawiau Cynllunio Adnoddau Dŵr: Cynllunio i allu gwrthsefyll sychder 1 mewn 500 (Lloegr), a Chanllawiau Atodol: Stocasteg. Byddwn yn trosglwyddo'r pwyntiau penodol a godwyd i berchnogion datrysiadau i'w hystyried wrth iddynt ddatblygu eu hasesiadau allbwn y gellir ei ddefnyddio ymhellach.

3.2.3 Costio carbon

Roedd asesiad gât un o gyflwyniadau datrysiadau yn ystyried y ffaith y byddai asesiadau o oblygiadau carbon y datrysiad yn anochel yn cynnwys cryn dipyn o ansicrwydd o gofio cam datblygu'r datrysiad. Rydym o'r farn bod lefel y wybodaeth a gyflwynwyd ar garbon yn ddigonol ar gyfer gât un. Dylai datblygiad datrysiad i gât dau ddilyn y Canllawiau Cynllunio Adnoddau Dŵr ar gyfer adran 8.3.2 WRMP24 sy'n nodi disgwyliadau ar gyfer rhoi cyfrif am a lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr. Dylai'r cynllun ystyried; adeiladu dim, adeiladu llai, adeiladu clyfar ac adeiladu'n effeithlon trwy gydol datblygiad y datrysiad, gan wrthbwysu fel dewis olaf yn unig. Disgwyliwn i'r holl liniaru uniongyrchol gael eu cynnwys yng nghostau'r

datrysiad. Dylai'r datrysiad hefyd gael ei ystyried gan y cwmni dŵr o fewn ei gynlluniau carbon ehangach.

Byddwn yn ei gwneud hi'n ofynnol i unrhyw atodiadau asesiad carbon gael eu cyhoeddi ochr yn ochr â'r cyflwyniad wrth gât dau.

3.2.4 Datrysiadau ategol

Rydym wedi penderfynu y dylid parhau i ddatblygu Ffynonellau Hafren Trent a datrysiadau ategol ar wahân i STT. Wrth i gynllunio adnoddau dŵr a'r broses gatiâu ddatblygu, gall y datrysiadau ategol hyn roi buddion gwytnwch i'w rhanbarthau eu hunain, i ddatrysiadau eraill neu i ranbarthau eraill y tu hwnt i'r rheini a wasanaethir gan y trosglwyddiad. Gallai cysylltu datblygiad datrysiadau ategol, a'u gallu i symud ymlaen trwy'r Broses Gatiâu, i STT yn unig, rwystro ymchwiliadau i'r cyfluniadau amgen hyn a'u buddion.

Rydym o'r farn y dylid penderfynu ar gyflwyno datrysiadau ategol STT yn raddol gan asesiadau defnydd y datrysiadau o dan senarios sychder eithafol, newid yn yr hinsawdd a'r galw yn y dyfodol. Bydd RAPID yn nodi disgwyliadau ar gyfer asesiadau defnydd manwl yn ei ganllaw gât dau, ac mae wedi cynnwys camau gweithredu ac argymhellion penodol mewn perthynas â'r rhain. Mae hyn yn cynnwys ymgorffori cost a budd adnoddau dŵr datrysiadau ategol, gan gynnwys Ffynonellau Hafren Trent, mewn penderfyniadau cyfnodedd.

3.2.5 Enillion y datrysiad

Rhoddodd y cyflwyniad STS gyfiawnhad llif tywydd sych ar gyfer enillion cynaliadwy gan waith trin carthffosiaeth Netheridge. Mae RAPID yn disgwyl mwy o fanylion, gan gynnwys modelu, a dadansoddiad o newid yn yr hinsawdd, ar enillion a gwytnwch wrth gât dau fel y nodir yn y canllaw gât dau a gyhoeddir yn fuan. Mae RAPID hefyd wedi nodi camau gweithredu 1, 2 ac argymhelliad 1 STS (Adran 6 o'r ddogfen penderfyniad terfynol hon) i olrhain gwaith a chynnydd yn erbyn y disgwyliadau hyn.

3.2.6 Camau gweithredu ac argymhellion gât un

Rydym yn cytuno â Hafren Trent nad yw'r datrysiad yn cynnwys newid yn y ffynhonnell gyflenwi ar gyfer cwsmeriaid ac rydym wedi dileu'r argymhelliad o gamau gweithredu ac argymhellion penderfyniad terfynol gât un yn yr Atodiad.

3.2.7 Asesiad amgylcheddol

Mae RAPID a NAU yn hapus i drafod dulliau a gweithgareddau gât dau i gefnogi Hafren Trent i fynd i'r afael yn effeithiol â phryderon a nodwyd gan yr asesiad amgylcheddol yn gât un.

3.2.8 Defnyddio tanwariant gât un wrth gât dau

Cododd rhai perchnogion datrysiadau bryderon yn eu sylwadau ynghylch a fyddai lwfansau gât dau yn ddigonol ar gyfer cwblhau gweithgareddau gât dau ac awgrymu y dylid cario tanwariant gât un ymlaen i gât dau. Roedd y dyraniadau canrannol i bob gât yn ein Penderfyniad Terfynol yn PR19 yn annatod amhenodol ac roeddent yn seiliedig ar ein dealltwriaeth o broffil tebygol y gweithgareddau i'w cyflawni wrth ddatblygu datblygiad ac ymchwiliad i ddatrysiadau gan ystyried cynigion cwmnïau yn hyn o beth. Bellach mae gennym well dealltwriaeth o'r gweithgareddau sydd i'w cynnal wrth gât dau ac rydym o'r farn y bydd yn fuddiol caniatáu i lwfans cyllido na chafodd ei ddefnyddio wrth gât un fod ar gael i berchnogion datrysiadau ar gyfer cynnal gweithgareddau gât dau.

Felly rydym wedi penderfynu uno lwfansau gât un a gât dau lwfans ar gyfer y datrysiad hwn. Bydd hyn yn caniatáu i unrhyw danwariant ar weithgareddau gât un gael ei ddefnyddio ar gyfer gweithgareddau gât dau. Byddwn yn parhau i graffu ar wariant i sicrhau ei fod yn briodol ac yn effeithlon. Mae cwmnïau'n parhau i fod yn gyfrifol am reoli risg cost i fodloni gofynion y gât.

4. Crynodeb o asesiad y datrysiad

Tabl 2 Crynodeb o'r penderfyniad terfynol

Eitem argymhelliad	Ffynonellau Hafren Trent
Noddwyr y datrysiad	Dŵr Hafren Trent
A ddylid caniatáu cyllid pellach i'r datrysiad symud ymlaen i gât dau?	Dylid
A oes tystiolaeth bod yr holl wariant yn effeithlon ac y dylid ei ganiatáu?	Oes
Cosb cymhelliant cyflawni?	Nac oes
A oes unrhyw newid i drefniadau partneriaid?	Nac oes
A oes angen cynllun gweithredu adfer?	Nac oes

4.1 Dilyniant datrysiad a chyllid i gât dau

Mae'r dystiolaeth yn awgrymu bod y datrysiad yn ffordd a allai fod yn werthfawr ar gyfer cyflenwi dŵr i gwsmeriaid. Yn seiliedig ar ein hasesiad o gost a budd y datrysiad posibl, rydym wedi dod i'r casgliad y dylai'r datrysiad symud ymlaen trwy'r broses gatiâu i gât dau, ac y dylid caniatáu cyllid pellach.

Nid ydym yn newid cyllido'r datrysiad hwn. Mae cyfanswm lwfans y datrysiad hwn a lwfansau gatiâu yn aros yr un fath â'r penderfyniad terfynol.

Rydym wedi penderfynu uno lwfansau gât un a gât dau. Mae hyn yn arwain at gyfanswm lwfans o £1.057 miliwn ar gael wrth gât dau. Mae cwmnïau'n parhau i fod yn gyfrifol am reoli risg cost i fodloni gofynion y gât.

4.2 Tystiolaeth o wariant effeithlon

Nododd penderfyniad terfynol PR19 y bydd unrhyw wariant ar weithgareddau y tu allan i'r gweithgareddau gatiâu ar gyfer y datrysiadau a nodwyd (neu'r datrysiadau sy'n trosglwyddo i mewn) yn cael eu hystyried yn aneffeithlon ac yn cael eu dychwelyd i gwsmeriaid. Byddwn yn ystyried a yw gweithgaredd gatiâu yn effeithlon trwy ystyried perthnasedd, amseroldeb, cyflawnrwydd ac ansawdd y cyflwyniad a ddylai gael ei gefnogi gan feincnodi a sicrwydd.

Mae ein hasesiad o'r costau effeithlon fel y'u gwariwyd ar weithgareddau gât un yn arwain at lwfans ar gyfer y datrysiad hwn o £0.268 miliwn (o £0.268 miliwn a hawliwyd). Dyma'r gwariant terfynol wedi'i gysoni.

Rydym o'r farn bod cynnydd ac ansawdd yr ymchwiliad a gwblhawyd gan Dŵr Hafren Trent wrth ddatblygu cynllun y datrysiad yn gât un wedi bod yn dda. Roedd tystiolaeth y cyflwyniad yn dal i fod yn brin o'r disgwyliadau o ran rhai elfennau asesu penodol, gan gynnwys dyfnder y ddealltwriaeth o ddefnydd y datrysiad, a lefel a manylder yr ymgysylltu â rhanddeiliaid penodol y tu hwnt i'r rhai sy'n gysylltiedig â'r Grŵp Rhanbarthol. Rydym yn cydnabod bod y cyflwyniad yn tynnu sylw at waith ychwanegol sydd i'w wneud yn y ddau faes hwn trwy gât dau.

4.3.2 Gwerthusiad Cost a Budd

Ystyriodd ein hasesiad o'r gwerthusiad cost a budd ansawdd y wybodaeth a ddarperir ar gostau datrysiadau cychwynnol; y gost a'r budd cymdeithasol, amgylcheddol ac economaidd, budd adnoddau dŵr a budd gwytnwch ehangach. Ystyriodd yr asesiad hefyd a ddarparwyd tystiolaeth ynglŷn â sut mae'r datrysiad yn sicrhau canlyniad gwerth gorau i gwsmeriaid a'r amgylchedd.

Rydym o'r farn bod cynnydd ac ansawdd yr ymchwiliad a gwblhawyd gan Dŵr Hafren Trent wrth werthuso cost a budd y datrysiad yn gât un wedi bod yn dda. Roedd y dystiolaeth a gyflwynwyd yn dal i fod yn brin o'r disgwyliadau o ran rhai elfennau asesu penodol, gan gynnwys ymchwilio i fudd gwytnwch ehangach a allai ddod yn sgil y datrysiad (y tu hwnt i wytnwch y datrysiad ei hun), a'r drafodaeth ar werth gorau opsiynau'r datrysiad, neu'r datrysiad yn gyfan.

4.3.3 Rhaglen a Chynllunio

Ystyriodd ein hasesiad o'r rhaglen a'r cynllunio a oedd Dŵr Hafren Trent wedi cyflwyno rhaglen a oedd â cherrig milltir allweddol ac a yw ar y trywydd iawn i'w chyflawni. Ystyriodd yr asesiad hefyd ansawdd y wybodaeth a ddarparwyd ynglŷn â risgiau a materion ar gyfer datblygu datrysiadau, y strategaeth llwybr caffael a chynllunio a gweithgareddau gatiâu dilynol gyda chanlyniadau, meini prawf asesu cosb a chymhellion.

Rydym o'r farn bod y dystiolaeth a ddarparwyd gan ddŵr Hafren Trent ynglŷn â'r rhaglen a chynllunio, risgiau a materion a'r strategaeth llwybr caffael a chynllunio ar gyfer datrysiad Dŵr Hafren Trent yn dda o ran ei fanylder ar gyfer gât un.

Fel thema allweddol ar gyfer gât dau, hoffem yn arbennig sicrhau bod rhwystrau a risgiau rheoleiddio amgylcheddol yn cael eu deall, ynghyd â dilyniant mesurau lliniaru cysylltiedig.

4.3.4 Yr Amgylchedd

Ystyriodd ein hasesiad o'r amgylchedd yr asesiad amgylcheddol cychwynnol; nodi risgiau amgylcheddol ac amlinelliad o fesurau lliniaru posibl; y rhaglen waith fanwl a ddefnyddir i fynd i'r afael â gofynion asesiad amgylcheddol a'r amlinelliad cychwynnol o sut y bydd y datrysiad yn ystyried yr ymrwymadau carbon.

Rydym o'r farn bod cynnydd ac ansawdd yr ymchwiliad a gwblhawyd gan Dŵr Hafren Trent wrth werthuso elfennau amgylcheddol y datrysiad yn gât un wedi bod yn foddhaol. Mae'r dystiolaeth a gyflwynwyd yn brin o'r disgwyliadau gât un o ran yr amgylchedd mewn rhai meysydd, gan gynnwys gwaith sy'n ofynnol i asesu a deall effaith a risgiau'r datrysiad ar gyrrff dŵr sy'n cyflawni eu hamcanion amgylcheddol o dan Reoliadau Amgylchedd Dŵr (Cyfarwyddeb Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2017.

4.3.5 Ansawdd Dŵr Yfed

Roedd ein hasesiad o ansawdd dŵr yfed yn ystyried ansawdd dŵr yfed ac asesiadau risg; tystiolaeth bod y datrysiad wedi'i drafod gyda'r tîm ansawdd dŵr yfed a chynllun ar gyfer gwaith yn y dyfodol i ddatblygu Cynlluniau Diogelwch Dŵr Yfed (DWSPs).

Rydym o'r farn bod y wybodaeth a ddarparwyd yn y cyflwyniad hwn ar risgiau ansawdd dŵr yfed, ymgysylltu â rhanddeiliaid a DWSPs ar gyfer gât un yn dda, Disgwyliwn weld datblygiad pellach DWSPs, monitro ansawdd dŵr, gan gynnwys halogion sy'n dod i'r amlwg, ac ymgysylltiad ehangach â rhanddeiliaid â deialog barhaus gyda'r timau ansawdd dŵr priodol yn gât dau.

4.3.6 Datganiad y Bwrdd a Sicrwydd

Aseswyd bod y dystiolaeth a ddarparwyd mewn perthynas â sicrwydd yn dda. Mae Hafren Trent wedi darparu datganiad Bwrdd sy'n nodi:

- ei gefnogaeth i argymhellion y cyflwyniad ar gyfer dilyniant y datrysiad / opsiwn;
- ei fod yn fodlon bod y cynnydd o ran y datrysiad yn gymesur â bod y datrysiad yn barod i'w adeiladu ar gyfer 2025-30;
- ei fod yn fodlon bod y gwaith a wnaed hyd yma o ran cwmpas, manylder ac ansawdd yn ddigonol fel y byddai disgwyl ar gyfer prosiect seilwaith mawr o'r math hwn ar hyn o bryd;
a
- bod gwariant wedi'i gael ar weithgareddau sy'n briodol ar gyfer gât un a'i fod yn effeithlon.

I gyd-fynd â'r datganiad hwn mae esboniad o'r dull ar gyfer sicrwydd a disgrifiad o'r dystiolaeth a'r wybodaeth y mae'r Bwrdd wedi dibynnu arnynt wrth roi'r datganiad.

5. Newidiadau arfaethedig i drefniadau partneriaid

Nid oes unrhyw newidiadau arfaethedig i drefniadau partneriaid.

Fel rhan o drafodaethau gât un, mewn cytundeb â noddwyr datrysiadau perthnasol ac ar gais Hafren Trent, cytunwyd y byddai opsiwn Ail-leoli Amwythig yn cael ei ymchwilio fel rhan o ddatrysiad trosglwyddiad Afon Hafren i Afon Tafwys yn hytrach nag fel opsiwn o fewn ffynonellau Hafren Trent.

6. Camau gweithredu ac argymhellion

Lle bo cyflwyniad wedi'i asesu fel un sydd ddim yn 'bodloni disgwyliadau' rydym wedi rhoi adborth ar ble y byddwn yn ceisio adfer y problemau. Rydym hefyd wedi nodi camau penodol y dylai perchnogion datrysiadau eu cymryd wrth baratoi ar gyfer gât dau.

Rydym wedi categorio'r materion adfer a'r camau hyn yn gamau gweithredu blaenoriaeth, camau gweithredu ac argymhellion.

Camau gweithredu blaenoriaeth yw'r rhai y dylid fod wedi'u cwblhau yn gât un ac mae'n rhaid mynd i'r afael â nhw nawr mewn cyfnod byr er mwyn sicrhau bod y datrysiadau yn aros ar y trywydd iawn. Mae angen adferiad brys arnynt yn llawn ac am y rheswm hwn maent yn uniongyrchol gysylltiedig â'r asesiad o gymhellion cyflawni a nodir yn y cyhoeddiad hwn. Bydd yr ymateb i'r camau gweithredu blaenoriaeth yn penderfynu a osodir cymhelliant cyflawni; ac i ba raddau y gall noddwyr y datrysiadau liniaru'r cymhellion cyflawni. Os cwblheir yr holl gamau gweithredu blaenoriaeth yn foddhaol yna ni osodir y gosb. Os na chaiff un neu fwy o'r camau gweithredu blaenoriaeth eu cwblhau'n foddhaol yna gosodir y gosb gyfan.

Rydym hefyd wedi nodi camau gweithredu y dylid mynd i'r afael â hwy'n llawn yng nghyflwyniad gât dau. Bydd yr ymateb i'r camau gweithredu hyn yn dylanwadu ar yr asesiad o gyflwyniad gât dau.

Mae argymhellion yn faterion lle gallai gwybodaeth neu eglurhad ychwanegol wella ansawdd cyflwyniadau yn y dyfodol.

Ni nodwyd unrhyw gamau gweithredu blaenoriaeth ar gyfer Ffynonellau Hafren Trent, felly nid ydym yn ei gwneud yn ofynnol i noddwr y datrysiadau roi cynllun gweithredu adfer i ni. Mae'r rhestr lawn o gamau gweithredu ac argymhellion eraill i'w gweld yn yr atodiad.

7. Gweithgareddau gât dau

Bydd y datrysiad yn parhau i gael ei gyllido i gât dau fel rhan o'r llwybr gât safonol.

Ar gyfer ei gyflwyniad gât dau, rydym yn disgwyl i Dŵr Hafren Trent gwblhau'r gweithgareddau a restrir ym [mhenderfyniadau terfynol PR19: atodiad datrysiadau adnoddau dŵr rhanbarthol strategol](#) fel yr ymhelaethir arnynt yn Adran 15 o'i gyflwyniad gât un.

8. Cymhellion ar gyfer gât dau

Ar gyfer gât dau rydym yn cynnal yr un trefniadau ar gyfer cymhellion ag a gymhwyswyd yn gât un - hynny yw, cosb uchaf o 30% o gyfanswm cyllid gât effeithlon y cwmni y gellid ei gymhwyso i ddatrysiadau nad ydynt wedi gwneud cynnydd digonol, pan nad yw ansawdd y gwaith yn ddigon da, neu os yw'r dyddiad cau ar gyfer cyflwyno yn cael ei fethu.

Bydd cosbau yn cael eu penderfynu fesul achos gan ystyried:

- lefel y cyflawnrwydd ac ansawdd cyffredinol y gwaith a wneir wrth ymchwilio a datblygu'r datrysiad yn seiliedig ar y dystiolaeth a grynhoir yn y cyflwyniad;
- y dystiolaeth a'r cyfiawnhad a ddarperir lle nad yw agweddau ar y gwaith a wneir yn cyrraedd y disgwyliadau; ac
- yr effaith ar benderfyniadau a darpariaeth datrysiadau, gan gynnwys i ba raddau y mae diffygion yn effeithio'n andwyol ar gwsmeriaid.

Bydd cosbau yn cael eu gweithredu trwy fecanwaith cysoni PR24, fel y disgrifir ym [‘Mhenderfyniadau terfynol PR19: Datrysiadau adnoddau dŵr strategol’](#).

Ni fydd cyfle i adfer diffygion a nodwyd yn yr asesiad er mwyn gohirio cosbau.

Atodiad: Camau Gweithredu ac Argymhellion

Camau gweithredu – i fynd i'r afal â hwy yng nghyflwyniad gât dau		
Nifer	Adran	Manylion
1	Cynllun y Datrysiad	Sicrhau bod cyfrifiadau defnydd manwl pellach yn cael eu cynnal yn gynnar yn gât dau er mwyn bwydo i'r asesiadau effaith Amgylcheddol .
2	Cost a Budd	Cwblhau modelu gwytnwch i sychder, gan ystyried cyfyngiadau posibl sy'n deillio o 'Orchymyn Sychder Afon Hafren', sy'n berthnasol i drwydded tynnu dŵr Mythe.
3	Cost a Budd	Sicrhau bod dadansoddiad gwerth gorau (gan ddilyn canllawiau perthnasol) yn cael ei gynnal a'i gyflwyno ar gyfer yr holl opsiynau yn y datrysiad, gan ganolbwyntio ar ymgorffori costau amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd. Cysylltu â thrafodaethau am werth gorau y datrysiad hwn a datrysiadau galluogi eraill ar gyfer datrysiadau dibynnol (e.e. Trosglwyddiad Hafren Tafwys).
4	Yr Amgylchedd	Diweddarau statws a risgiau dirywiad o dan Reoliadau (Cyfarwyddeb y Fframwaith Dŵr) (Cymru a Lloegr) 2017, gan roi sylw arbennig i'r: Dosbarth a ddefnyddir; safonau a ddefnyddir; Cemegau; Dirywiad o <10%; Effaith ar derfynau trwyddedau.
Argymhellion		
Nifer	Adran	Manylion
1	Cynllun y Datrysiad	Datblygu ffigur defnydd yn ystod digwyddiadau sychder allweddol (megis digwyddiadau 1:500 mlynedd). Byddai'r datblygiad hwn yn gofyn am fewnbwn gan ddatrysiadau/modelau rhanbarthol eraill. Sicrhau bod amser arweiniol ar gyfer cyflawni, yn dibynnu ar statws gweithredu wrth gefn datrysiadau, yn cael ei gynrychioli mewn unrhyw benderfyniadau sy'n derbyn datrysiadau.
2	Cynllun y Datrysiad	Ymgysylltu ymhellach â chwsmeriaid ynglŷn â newid y ffynhonnell gyflenwi o ganlyniad i roi'r datrysiad hwn ar waith.
3	Cost a Budd	Ystyried gwerth cymdeithasol ac o ran amwynderau, os yw hyn yn gyfyngedig oherwydd y math o ddatrysiad gellir egluro hyn yn y cyflwyniad.
4	Cost a Budd	Ymchwilio ymhellach i gyfleoedd posibl budd gwytnwch ehangach a ddaw yn sgil opsiynau penodol sydd yn y datrysiad hwn. Rydym yn cydnabod y gallai mathau o ddatrysiad gyfyngu ar y cyfleoedd sydd ar gael.

Ofwat
Centre City Tower
7 Hill Street
Birmingham B5 4UA

Phone: 0121 644 7500
Fax: 0121 644 7533

© Crown copyright 2022

This publication is licensed under the terms of the Open Government Licence v3.0 except where otherwise stated. To view this licence, visit nationalarchives.gov.uk/doc/open-government-licence/version/3.

Where we have identified any third party copyright information, you will need to obtain permission from the copyright holders concerned.

This document is also available from our website at www.ofwat.gov.uk.

Any enquiries regarding this publication should be sent to mailbox@ofwat.gov.uk.

OGI